

108129

XXIX. évi.

1932. MÁRCIUS—ÁPRILIS

2. SZ. (287.)

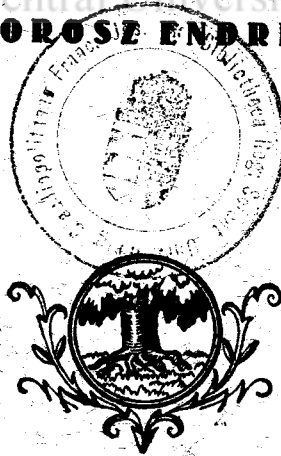
ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET ÉS MUZEUMÁNAK
ÉRTESÍTŐJE

A KÖZGYŰLÉS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

OROSZ ENDRE

KIADJA AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET

CLUJ-KOLOZSVÁR, 1932.

Egy szám ára 20 lcl.

TARTALOM:

Szerkesztő: Goethe — — — — —	25
Dr. gr. I. gothetti Oroszt: Turista típusok — — — — —	26
i. m. v.: A menyházai Czárán-ünnepségek — — — — —	28
Zádor Árpád: Kerékpáron a Tátráig (Folytatás és vége) — — — — —	32
Orosz Endre: Évi jelentés az E. K. E. 33-ik közgyűlésén — — — — —	37
A turistavezető tanfolyam tananyaga — — — — —	40

EGYESÜLETI ÉLET:

Az E. K. E. f. évi közgyűlése — — — — —	44
Az E. K. E. turistavezetői tanfolyama — — — — —	45
A máramarosi osztály megalakulása — — — — —	46
Új bérő a bükki turistaházban — — — — —	46
Tagsági igazolvány — — — — —	46
Közlésre beérkezett kéziratok — — — — —	46

FOTÓSZAKOSZTÁLY:

Dr. Éjszaky Ödön: A fényképezeti idény kezdete — — — — —	46
Nagy fotó-verseny Marosvásárhelyen — — — — —	47

VEGYES:

Bihar Turista Club — — — — —	47
Gy. Adorján Róbert † — — — — —	47
Múzeumi hírek — — — — —	47
A Kárpát Múzeum — — — — —	47
Meteorológiai táblázat — — — — —	47
Kol. környéki turista lexicon — — — — —	47

Az „ERDÉLY”

az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadásában jelenik meg évenként 6 számban, két-havonként másfél ivnyi terjedelemben. Az Erdélyt az Egyesület alapító és rendszeres tagjai tagdíj fejében kapják. Előfizetési ára nem tagoknak 120 lei. Egy-egy füzet ára 20 lei.

Előfizetők, lakáscímek, kéziratok és a folyóirat igénybe vételére vonatkozó tudakozások az Erdélyi Kárpát-Egyesület titkári hivatalához (Cluj—Kolozsvár, Strada Matia—Mátyás király-utca 3. szám.) Kárpát-Múzeum intézendők. Egyelőre csak rövidebb dolgozatok közreadását eszközölhetjük.

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

A folyó évi március 22-én mult el egy évszázada annak, hogy a németek költőfejedelme: **Johann Wolfgang v. Goethe**, 83 éves korában, Weimarban örök álmra hunyta le szemeit. E centennárium alkalmával az összes kultúr-nemzetek megemlékeztek a világirodalom e nagynevű alakjáról; mi erdélyi turisták is hozzá kell járuljunk ezen igénytelen sorokkal az egész emberiség által megadott ünnepléshez. Nemcsak azért, mert Goethe, ez a páratlan zseni, mint író volt a legnagyobb, de mint universális tudós is halhatatlan emlékezetű. Hiszen a jog-, bölcsélet- és orvostudományok tudora, államférfi és udvari miniszter, filozófus, historikus, matematikus, fizikus és chemikus, geológus, mineralógus, botanikus, meteorológus, biológus és anatomus, tehát a tudományok legkülönbébb ágainak mély és rajongó művelője volt. Élet-írói Lamarck és Darwin származástana osztályosának nevezik és korának egyik legnagyobb természettudósát tisztelik benne, akinek 14 vaskos kötetben van megírva természettudományi munkássága. De Goethe mikor megjárta Ilmenau hegyeit, elandalgott az Ilm csobogó vize mentén és boldog volt a Webicht-erdő évszázados fái között, akkor már a turistaságnak is lelkes hive kellett legyen, a ki 1775-ben, 26 éves korában került először svájci földre s Zürichből kiindulva, turista társaival a Rigit (1791 m.), az Andermattot (1444 m.), a Gott-hárd-hágót (2111 m.) mászta meg és bejárta a vierwaldstätti tó környékét. 1777-ben már olyan kemény feladattal is merészkedett megbirkózni, mint aminőt a Harzhegység legmagasabb ormának, az 1112 m. Brocken-nek téli megmászása megkövetel. 1779-ben a fiatal weimari herceg svájci tanulmányútján, mint kísérő vesz részt s Bernből kiindulva, a Montblanc hegység lábáig, majd Wallisig 4 hónapon át kóboroltak az alpesi vidékeken. 1783-ban ismét a Brocken-re vitte turista kedve. 1786—88-ban Olaszországban tartózkodik s ezen utazását *Italienische Reise* címen ismerteti. Svájc gyönyörű vidékeit harmadszor is fölkereste 1797-ben, mikor a vierwaldstätti tó partjáról elindulva,

felhatolt a Szt. Gotthárd-hágóra, mely Svájc és Olaszország közt képezi a vízválasztót.

A Rousseau természettudományi bölcséletét követő Goethe egyik ki-magasló alkotásában: Faust-ban a humanizmusnak, az igazi emberszeretetnek állított örök emléket. S hova tévedt el a nyugtalan emberiség? Goethe halála óta eltelt 100 év után elvadult erkölcsi állapotban, az embertestvér iránti szív-telen tulzó nacionalizmusban, embertelen önzésben és durva hatalmaskodás-ban tobzódik az emberiség. Mindezen jellemvonás a régmúlt barbár tudatlan-sága korszakát idézi vissza emlékünke. Talán sohasem volt időszerűbb a szellemi sötétségbe borult ilyen társadalom elé idézni a lángeszű Goethe utolsó szavait: Mehr Licht!

Turista típusok

az E. K. E. március 6-án tartott műsoros estélyén felolvasta:
Dr. gróf Logotheiti Oreszt E. K. E. elnök.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Háromévtizedes turista-mult van mögöttem. Sokféle emberrel jártam be Erdély gyönyörű tájait, zordon-regényes határberceit. Volt kiránduló-társaim között sok-sok kedves ember, de akadt néha köztük turista-szempon-tból kevésbbé helyes, sőt elvéve egy-egy cseppet se kedves is.

Igyekeztem megrögzíteni az itt-ott észlelt, sűrűbben előforduló jellemző vonásokat s azokat csokorba gyűjtve, típusokká tömöríteni.

Ime: turista-típusaim — abban a sorrendben, ahogy éppen eszembe ju-tottak:

A fölényes turista: félre nem ismerhető nagyképűséggel nyilatkozik má-sok hibáiról s elfelejti, hogy neki is vannak hibái. Lemosolyogja társainak gyengéit, ahelyett, hogy barátságos megértéssel világosítaná fel azokat. Vi-szont, ha bármely szeretettel figyelmeztetik őt, fölényes gesztussal legyint, mondván, hogy túl van a kezdő koron, mikor még szem előtt kell tartani a szabályokat. Az önreklám embere, ki könnyen megsértődik, ha nem respek-tálják fölényét s lenéző mosollyal kezel másokat azon a cimen, mert tán egy-szer életében külföldön pár méterrel magasabb havastetőn járt, mint társai, — habár nem biztos, nem-e fogaskerekün ment fel rá! HENCEGVE TÁLALJA FEL „világgraszoló“ turista-teljesítményeit, de honi hegyeink között akárhányszor nem bir eligazodni.

Sokkal szimpatikusabb az a típus, mit külföldön Fex-nek, Bergfex-nek neveznek. Valóságos bolondja a minél bolondabb hegyi turáknak. A legzor-dabb időjárás sem képes őt visszatartani s majdnem örül, ha nehézségek tor-nyosulnak, hogy kimutathassa: milyen legény ő a talpán! Falja a kilométerek-et s mindenek fölött kedveli a rekord-leistungokat. Jéghideg vízben fürdik s szeret máskor is derékiig meztelenre levetkőzni, hogy edzettségét fitogtassa.

Prima turista, de hajlamos bizonyos túlzásokra s lehetetlen vállalkozásai gyakran veszedelmes helyzetekbe sodorják.

Éppen ellenkezője a kishitű turista. A legkisebb fennakadás türelmetlenné teszi; bármily előre nem látható incidens megfélemlíti, elkeseríti. Hiányzik a bátorság, az önbizalom, az elhatározás elszántsága. Odahaza, a strandon sokszor hivalkodva mutogatja izmait, de a havasokon, nehéz helyzetben csakhamar csődöt mond hetvenkedése. Pedig hirtelen záportól bőrig ázni: nem a világ, s egy-egy autódeffektától sem kell mindjárt megijedni, még akkor se, ha nem a gép visz minket, hanem nekünk kell tolnunk a masinát. Kellemetlen tünet inkább csak az, hogy kishitű társunknak savanyúsága, hirtelen elkeseredése könnyen inficiálja, kedvezőtlenül befolyásolja a hozzá hasonló elemeket oly pillanatokban, mikor a hangulat fentartására épp a teljes erő kifejtése érdekében van szükség.

Rokon-típus, de enyhébb kiadásban: a nyafogó turista. Ha süt a nap, „türehtelen“ hőség van, ha hűvös idő van, dideregve jajgat. Számára mindig 10 fokkal van melegebb vagy hidegebb, mint a mennyt a hőmérő mutat. Ha hajnali órára van kitűzve az indulás: „miért kell ilyen korán indulni?“ — viszont, ha később indul a csapat: „milyen rossz, ilyen melegben gyalogolni!“ Ha csukott az autóbusz, könnyen rosszul lesz; ha nyitott a gép, „szörnyű a léghuzam s rengeteg port kell nyelni!“ — Szeret kirándulni, de kényes a lelkem! Rossz néven veszi, ha nincsenek reá elég tekintettel s amellet sohasem akarja belátni, hogy akaratlanul is — kerékkötője a társaságnak.

Hasonló válfaj, de sokkal kellemetlenebb kihatásaiban: a kritizáló turista. Megjegyzéseket tesz a rendezésre; kritizálja a vezetőt, a programot, a menetrendet s mindig másképp szeretné, mint ahogyan van. Nem alkalmazkodik az utasításokhoz és külön utakon szeret járni. Vérbeli fegyelmezetlensége és ezzel járó pontatlansága sok bosszúságot okoz a vezetőnek s akárhányszor oka annak, hogy nem lehet az indulásra kitűzött időpontot betartani, s napi programot simán lebonyolítani. Az ilyen embert csak egy célravezető módon lehet kigyógyítani az örökös kritizálásból s krónikus pontatlanságából. Ha mindent jobban tud, hagyni kell, hadd tévedjen el egyszer alaposan az erdőn, a hegyek között; s ha nem pontos, egyszerűen le kell marasztani az autóbusról, — s majd elmegy jövőre a kedve az extra-turoktól, ha saját hibájából kell rongyos 20—30 kilométerrel többet gyalogolnia, mig valami vasuti állomást ér el.

Elérkeztünk egy igen kedélyes tipushoz: az eszem-izom-turistához. Sok tekintetben emlékeztet a vadászoknál ismert Sonntagsjägerre, kocavadászra. Őt nem a természeti szépségek vonzzák. Keretnek ugyan nem rossz az erdők zúgása, a patak csobogása, de a fő mégis az eszem-izom, s ami azzal összefügg. 11 órán tu! ugyszólván negyedóránként érdeklődik az iránt, hol és mikor lesz megtartva a déli pihenő? S ha végre leül a társaság, féktelen csámcsogással esik neki a rengeteg elemőzsiával, flakákkal megrakott hatalmas hátizsákjának, melyet rendszerint máhás-ember vagy állat cipel utána. Evés-ivás után még kevésbé törődik a legszebb kilátással, szerte-széthányva hagyja a hulladékot, papirokat s kedvetlenül cammog tovább — a vacsora-állomás felé. Ezt a típust ugyan alig lehet turistának, hanem legfeljebb kirándulónak nevezni, habár hazaérve, képes verni a mellét, hol mindenfelé járt!

Hasonló kellemes válfaj: a lármás turista. Nem képes felfogni, hogy erdőben nem a turisták, hanem a madarak énekeljenek! Tüntet a vidámságával, de azt nem bírja megkülönböztetni a zaj-csinálástól, mert azt hiszi, hogy a jókedv legjobb kifejezője mindig a legujabb kuplé-sláger leadása. Élvezettel süti el mindujra riasztó-pisztolyát s naiv önérzettel lesi — nem a visszhangot, hanem a hatást társainak arcán. Köveket dob a patakok, tavak vizébe vagy legurítja azokat, meredek hegyoldalakon, nem is gondolva arra, milyen veszedelmes következményekkel járhat utóbbi esetben csintalan játéka!

Turista-szempontról inkább szánalomra méltó típus végül: a szerelmes turista. T. i. nem a természetbe szerelmes, hanem valamely turista-hölgynek udvarol s az ő kedvéért nevezett be a kirándulásba. Egyáltalán nem érti ideáljának ebbeli passzióját, de nem tágit mellőle. 100—150 kilométeres autózás-közben összesimulás: még hagyján! Holdvilágos est a havasok alján: nem rossz! — de aztán jön a feketeleves: éjjel álmatlanul hánykolódik a neki szokatlan szénapadlason és kesernyés sóhajjal gondol hölgyére, ki őt ebbe a „mulatságba“ belevitte s most odaát a „női szakaszban“ — oly közel és mégis oly messze tőle! — rég az igazak álmát alussza. Reggel ásitva, törődötten rugazkodik neki a havasi gyaloglásnak, s minthogy egy meggondolatlan pillanatban lovagias nekilendüléssel magára vállalta hölgye hátizsákját is, kettős teher sulya alatt görnyed. Nem érdeklí nap-feljötte, harmat csillogása. Pápaszemes rövidlátása folytán még a kilátást sem élvezheti, s miután egy időn tul sarkán kellemetlen víz hólyag jelentkezik, savanyu arc kifejezéssel sántikálva, alig bir lépést tartani ideáljával s lelke mélyéből átkozza azt, aki az egész turistaságot kitalálta!

S most még néhány szót a legfőbb tipusról: az igazi turistáról. Utoljára hagytam, holott első helyen kellett volna emlitenem. De így könnyebb a jellemzése, mert egyénisége: összetétele a fennebb felsorolt típusok negatívumainak. Az igazi turista áhítatos, derült lélekkel lép a természet templomába. Jókedvű, de nem lármás. Tud lelkesedni, de nem tuloz, nem izléstelenkedik, nem nyafog. Nem kishitű, nem esik kétségbe, ha baj van. Nem fölényeskedik, nem kritizál, hanem pontos fegyelmet tart. Egykedvű kitartással segítségre s tette kész. Szerény és igénytelen, s eszem-izomban mértékletes. Meg bir részegedni a természet szépségeitől, de nem duhajkodik korcsmákban. A lelki kultúra tipusa, még ha egyes-egyedül is jár az erdők mélyén. Ugy érzi: ha városon kulturember, százszorta legyen az a természet ünnepélyes csendjében. Az igazi természetbarát az egészséges életoptimizmus, az igénytelen örömfő embere, mert — hisz az Istenben és hisz az életben!

A menyházai Czárán ünnepek.

(Az E. K. E. aradi osztályának jelentése.)

Czárán emlékéhez méltó magasztos emlékünnepelel zajlott le aug. hó 9-én az aradmegyei Menyháza fürdőn. Az E. K. E. aradi osztályának 1931. évi fő programponlja volt Czárán halálának e 25 éves évfordulójakor megrendezendő turista-találkozó. Meghivtuk kolozsvári központunkat, a KKASE. és az NSE. turistaszakosztályait a B. T. E.-tel egyetemben. Sajnos, azonban

az NSE. kivételével egyik meghívott egyesület sem jöhetett el a gyönyörű fürdőhelyre. Kolozsvári központunk megbízottul kérte fel egyesületünket és a B. T. E. kimentette magát a következő távirattal:

„Elháríthatatlan akadályok miatt nem vehetünk részt kegyeletes ünnepélyükön, lélekben hódolunk a kiváló turista kutatóvezér emlékének és üdvözljük turista testvéreinket.“

Brassó Turista Egyesület; Halász Elnök, Székely titkár.

Busásan pótolta a törzsbeli turisták nagy taborát a lelkes közönség nagyfoku érdeklődése, amire valójában nem is számítottunk. Aradról egyesületünk vezetésével 2 autókamion indult 48 résztvevővel. Ezenkívül még több autókamion és rengeteg luxusautó érkezett vasárnap az ünneplő fürdőbe. Nagyváradról az NSE. turistái mintegy 30-an autón érkeztek, de láttunk még több magánautót úgy innen, mint Temesvárról és más városokból is. A különböző irányokból érkező vonatokkal is nagyszámú közönség érkezett.

Különös élmény uralkodott ezen a vasárnapon az illatos fenyveserdőtől körülövezett és csodálatos természeti szépségekkel megáldott fürdőhelyen. Tíz óra tájban gyülekezett a közönség és a turisták tábora az ATE. által emelt hatalmas márványtömb emlékoszlopnál, mely tölgylevél koszorúval volt bevonva.

Elsőnek egy egyszerű parasztember, Sodinca Vazul beszélt román nyelven, aki annak idején részt vett az emlékoszlop felállításánál. Könnyes szavakkal emlékezett meg a jólelkű turista-apostolról, majd éltette a megjelent turistákat.

Utána Koleszár János borossebesi esperes, Menyháza lelkésze lépett a közönség elé, hogy azt a fürdő nevében üdvözlje. A jeles tudós, ki különösen asztronómiai tanulmányai terén nevezetes, magas szárnyalásu szavakban emlékezett meg Czáránról és különösen kiemelte azt, hogy Czárán e vidéket mennyire szerette — hiszen itt is halt meg. Elmondotta továbbá, hogy mily rengeteg természeti kincs rejlik kiaknázatlanul a környező hatalmas hegykoszoruban és mennyire üdvös, hogy az E. K. E. aradi osztálya Menyháza fürdőt is kirándulási és működési területévé tette. Majd Rózsa László tagtársunk, osztályunk nevében néhány keresetlen szóval üdvözölte a megjelent turista testvéreket és az ünneplő közönséget. Beszéde tárgya a Czárán-ügyekben való összetartás és az új turista felledülés volt. Végül éltette az NSE. turistáit, mire hatalmas éljenzés harsant föl fiatal gárdánk részéről.

Meghatva lépett ezután az emlékoszlop lépcsőzetére Papp Lajos író, az NSE. turistáinak vezetője, hogy köszönetet mondjon lelkes fogadtatásért. „Ti egyesületeketek, mi legfőbb büszkeségünket, a meziádi barlangot neveztek el Czárán után, ez a név tartson bennünket továbbra is össze a nagy cél érdekében“ — mondotta többek között a jeles szónok.

Viszontétetésünk után az ünneplő közönséggel együtt a m. e. 1/2 órányira levő temetőbe vonultunk, előzőleg azonban fényképezőgépek hada örököltette meg az emlékoszlopnál levő közönség nagyrészét.

A hatalmas ínyők alatt, néma csöndben pihen Czárán.

A sir felett olasz fekete márványkereszt áll. Egyszerű, nemes vonalú, minden részében a magasztos és fenségesen szép képviselője, mint az, aki alatta pihen.

Megszóltalt megint Koleszár esperes úr melegszínezeti hangja és gyönyörű

hasonlatokban röviden megemlékezett Czáránról és átálta a szót az ünnepi szónokoknak.

Az E. K. E. nevében ifj. Mátyás Vilmos lépett a sir mellé és mondotta el beszédét:

Tisztelt Közönség! Kedves Turistatársaim!

Huszonöt év múlt el a szomorú téli nap óta, mikor a jóságos mosolyu szemek örökre lezáródtak. És 25 év óta jár Ő előttünk, Ő, aki újra éled a mai napon, hogy velünk legyen nagy munkája folytatásában. Eljöttünk hozzá, hogy az Ő lelke és érzéstarti szive, az Ő szelleme áradatában fürösszük meg kétkedő gyenge akarátunkat.

S ha érzem bár, hogy gyenge vagyok és kezdő, de megértem az Ő nagy céljait szívemnek minden kis atomnyi rezdülésével. Ma én szólok Tehozzád, örök Mesterünk, engedd meg, hogy én beszélhessek. Én, a Te késői követőd, azok nevében, kik Veled éltek, Veled járhattak és fenséges lelkületedben gyönyörködhettek. Engedd, hogy beszélhessek Hozzád azok nevében, kik első követőid voltak és még friss emlékeiden táplálhatták szépségekre vágyó lelküket. A mi szépre vágyó lelkünk: a késői utódok legyengült nemzedéke áll körülöttered. A magára hagyott, ideáljaitól megfosztott ifjuság menekül Tehozzád, hogy a Te tartalmas lelkedből merítsen magának egy kis részecskét élete széppé varázsolására.

Két évtizeddel ezelőtt ezrek tömege állta körül e sirt és hatalmas szónokok szóltak Terólad. Ma számunk megfogyatkozott, de érzéseink mélyek maradtak és aranyozott mondatok helyett egyszerű szívünk melegével szólunk hozzád.

Gazdag voltál a hétköznapok pénzgazdagságában is, de nem éltél az anyagi lét aranyomolochjának, mert gazdagabb voltál a lelki aranyokban. A Te aranylelked fel tudta keresni a természet fenséges jelenségeit. Fölkerested, de ideális lelked nem elégedett meg a magadnak nyújtott élvezetekkel, Te másnak akartál nyújtani a Te természetszeretetedből. Sikerült legyőznöd a sziklák vad káoszait, vészes szakadékok pokoli árjai felett építetted meg útjaid. Akaratod győzött, alkotásod sikerült, de nem számítottál egyre: lesznek-e oly lelkes követőid, kik szintén képesek arra az anyagi és erkölcsi áldozatra, amit Te tettél meg. A Te ideális lelkületed nagy műveltségére vall megelégedettség a szabad természet által nyújtott élvezetekben. Te tudtad, hogy a természet erővel való harc acélosítja az izmokat, megtisztítja az agyat a hétköznapok ostromba világától.

Új világot lát meg lelkünk, ha Téged követ. A Te nyomaidon jobban tudunk gyönyörködni a napfényben csillogó vizek gyémánthabjain. A Te fantáziád népesíti be tündérvilágával barlangok félelmetes némaságát, a Te találmányosságod önt életet az óriás sziklatömbök élettelen rengetegébe. Nem mintha im nem tudnók látni és a szépet élvezni, de rajtad keresztül a réz aranyrá és az üveg gyémánttá változik.

Valahányszor Te elnevezéseid halljuk, csak egy juthat eszünkbe: hát lehetett volna ez más is? Én is csak így neveztem volna el, mert az is. Mily szeretettel tudtál nevetet adni szikláknak, vizeknek, cseppkövek kristályrengetegének a legnagyobb változatossággal.

Eszméd volt az emberi közboldogság előmozdítása. Útákat építettél, hogy

foglalkoztasd a szegény hegyi lakókat. Munkájukat bőségesen fizetted meg és ők tiszteltek és szerettek Téged.

És jött a hatalmas vérzivatar, volt világháboru. Egymást ölték az emberek, kiknek egyetértő boldogságáért dolgoztál egész életeden keresztül. Alkotásaid anyagilag megsemmisültek, utódaid összeomlottak. Jött a háboruk új generációja vad gyűlölettel szívében minden iránt, ami finom és gyöngéd. Baltával támadtak útjelzéseidre azoknak fiai, akik szerettek Téged és Veled együtt alkottak. Egy éve helyeztük el kegyeletünk koszoruját a márványobeliszken és azt is elrabolták szentségtörő kezek. Elvitték zöld-fehér szalagunkat, de nem a szívünket, mely anélkül is éretted dobog.

Ime, ma újra felkerestünk, hogy itt tartózkodva közeledben, újra megerősödjünk a Te hitedben egy új nemes gondolkodásu emberiség alkotni és nem rombolni akaró jövőjében.

E hatalmas világtömeg, mely magába foglalja parányi testünk földi porhüvelyét, örök megújulásának tényével fogadta magába a Te porladozó csontjaidat is. És míg a hatalmas őstömeg mozogni fog és hervadt lombok fölött új virágok nyílnak, addig a Te szellemed betölti annak összes részeit hatalmas szózatával, mely mindnyájunkat felszólít az emberi közboldogság megalakítására.

Végül a halhatatlanság eszméjével foglalkozva, a szarkofágra helyezte az E. K. E. színeivel bíró selyemszalagos nagy babérkoszorut.

Utána Papp Lajos szólt gyönyörű, keresetlen szavakban Czáránról, felémelve a sirkő feliratát: „Csak az halt meg, akit elfelejtenek“ — ami oly hűen tükrözi vissza Czárán örök elismerését, mely a hatalmas márványtömbhöz hasonló szilárdsággal élte át a feledékeny világháboru idejét, hogy most újra nagyobb tiszteletben és elismerésben részesüljön.

Ő is elhelyezte az NSE. kék-sárga színű szalagos babérkoszoruját, majd hosszas beszélgetés után a közönség lassan széjjeloszlott.

Ebéd után a könnyed szórakozások következtek. Egyesek fürdéssel, pihenéssel töltötték el az időt, míg az NSE. törzsturistái az E. K. E. turisták és néhány vendég elindultak a Mundi-forrásnál kezdődő Czárán-körútra. Czárán eredeti szerpentinjein felmásztak a József bg.-hoz és kilátóhoz, melyről elragadtatással élvezték vendégeink a Fürdő és környékének nem mindennapi panorámáját. Feledhetetlen látvány a nyaralók és villák, mint kandikálnak ki piros csúcsaikkal a hatalmas fenyők haragos zöld tengeréből. Majd a Krisztina-gerincen végiginelve, élvezték a Moma Kodru hegység panorámáit és az árnyas ősbükkösben való séta után leereszkedtek a márványbányákhoz, hol már az ide kijött turistatársak a Kecsketejkő-forrás jéghideg vizébe hűtött dinya-uzsonnával fogadták a szomjas társaságot. A híres bányák megtekintése után besétáltak a fürdőbe, hol az NSE. turisták autón ülve, harsány diadalordítások közepette robogtak el hazafelé. Nemsokára követte őket az E. K. E. turisták egy része, míg a társaság fele másnapra is a fürdőben maradt. Hétfőn nagyszámu résztvevővel a Czárán-serpentineken felmásztak a közel 1000 m. magasságban levő Tinóza havasi legelőre. A fenyvesek keretezte gyönyörű hely pompás „Jóviz“ forrásánál a társaság havasi kaszálók felejthetetlen virágtengerén át — melyből Czáránnak hatalmas csokrot gyűjtöttünk össze — megmászták a Nagy Arad (Izoj vagy Ples) 1114 méteres csúcsát. Ez a hegység legmagasabb pontja, honnan elragadó kilátás nyílik a Körösvidékek messzi

világára. Kényelmes séta után, estére visszamentek a fürdőbe és a legjobb hangulatban 11 órára Aradra érkeztek. Az autókkal se oda, se vissza egyetlen defekt sem volt, ami nagyban hozzájárult az ünnepek nyugodt és programszerinti lefolyásához. Végül köszönetünket kell kifejezzük Menyháza fürdő Igazgatóságának, hogy az ingyen szállás, fürdés és kedvezményes uszoda-jegyek által segítségünkre volt.

i. m. v.

Kerékpáron a Tátráig.

(Folytatás.)

Beérkezve Kassára (Kosice) elsősorban kerékpárjainkat tisztítottuk és olajoztattuk meg. Felkerestük az itteni Karpathenvereint. Éppen kugliestélyük volt. Nagyon szívélyesen fogadtak, nagyon kedvesek voltak. Utbaigazitást adtak további utunkra, a jövőre vonatkozólag pedig szintén nagyon hasznos tudnivalókkal láttak el. Nem találván jó csürt vagy szénapadlást, meg kellett elégednünk a modern Imperial szálló szobáival.

15-én délelőtt a város nevezetességeit tekintettük meg. Szép város, rengeteg új építkezéssel. Szlovenszónak fővárosa volt és ez nagyot lendített rajta. Bár sokat veszített környékének lecsatolása miatt, forgalma mégis nagyon élénk. A dóm és a benne levő Rákóczi-sírbolt megtekintése külön kis élmény volt számunkra. Örült hőségben vágunk neki az útnak. Vízszegény vidék, az egész környéken egyetlen gazdaság, ahol víz is volt. A baj csak az volt, hogy a tulajdonos nem engedte meg, hogy vizet vegyünk. Később tudtuk meg, hogy az egész vidék legrosszabb gazdája, akinél a vizet kértük. Az országuti almafák csillapították a szomjunkat. Kitűnő út, melynek karbantartásáról körletenként állandóan építő és javítóosztások kötelesek gondoskodni. Egymásután maradtak el mögöttünk a falvak. Néhány szép várrom, köztük Somod-Udvarnok vára még elég ép. Udvarnokon egy kertben aludtunk bérmentve. Itt láttunk először kétvedres kerekes kútat. Az egyik veder állandóan vízzel van tele és így fele munkával lehet a vízvételt lebonyolítani.

16-án reggel korán indultunk; nagyon fárasztó volt ez a nap. Már nem messze Udvarnoktól hatalmas szerpentin. A gépeket tolni kellett. Lefelé egyik éles kanyarodónál nem tudtam hirtelen lefékezni, elbuktam. Szerencsére a gépnek hatalmas nyolcason, nekem pedig néhány horzsoláson kívül semmi bajunk nem esett. A hátizsákom egyik szíja szakadt le. A földről szedelőzködtem fel, mikor a hátam mögött jövő autótársaság egyik tagja nevetve kérdezte, hogy talán elvesztettem valamit és azt keresem. Igen, mondtam, az egyensúlyomat vesztettem el és azt próbálom most megtalálni. Az Andrássy-mauzoleum őrháza előtt állottunk meg. Az őr lassan előtogyogott. Büszkén mutogatta és magyarázta a mauzoleum történetét. Egyik Andrássy gróf és felesége nyugosznak itt. A világ minden tájáról hozták ide az építőkövet. Az őr egészen meg volt sértve, mikor az egyik kőre azt mondtam, hogy aragonit. Megvetéssel igazított helyre, hogy ez afrikai malachit. A mauzoleum nagyon szép és értékes műalkotás, de az embernek önkéntelenül eszébe jut,

hogy ugyanakkor, amikor Andrassy gróf a kutyájának olasz márvány síremléket állíttatott, voltak emberek, akik éheztek és talán éhen is haltak. Az innen nem messzire levő és az egész vidéket uraló Krasznahorka „büszke“ várába mentünk fel. A vár lakható részében gróf Andrassy rajongásig szeretett feleségéről elnevezett Franciska múzeum van. Néhány általános múzeumi tárgyon kívül a grófnő emlékét őrzi itt minden. A következő állomásunk Rozsnyó volt. A főtéren fehér márvány szobra van Andrassy Franciska grófnőnek. Rendbehoztam kerékpáromat és hátizsákomat. Délután félkettőkor Dobsina község. Gyönyörű, egészen új felépítésű, de nagyon hosszú szerpentinút visz a jégbarlang felé. A szerpentin tetejéről a Sztracena völgyében száguldunk lefelé. Mintha a pokolba vezetne ez az út. Két oldalt hatalmas, komor kősziklák takarják el a napot. A félhomály még félelmetesebbé teszi ezt a vadregényes utat. Meleg nap volt és mégis majdnem fáztunk, amire a völgy kiszélesedett és újra láthattuk a napot. Az út gyönyörű mesterséges sziklakapun visz keresztül. Innen nem messze van már a barlang. Hat óra felé értünk a jégbarlangszállóhoz. Itt is kellett aludnunk, mert a barlang megtekintésére már késő volt. Túl sokat időztünk Krasznahorkán és emiatt majdnem félnapot veszítettünk.

17-én délelőtt mentünk fel a barlanghoz. Óránként van bejárás. Engem egészen elbűvölt az a millió és millió csillogó jégkristály. Nagyszerű villanyvilágítással a legpompásabb világítási hatások kápráztatják az ember szemét. A legkülönbözőbb alakulatok: karácsonyfa, szószék, harang, rózsaliget mind a leggyönyörűbb jégkristályokból. A barlang három emeletre van beosztva. A legnagyobb jégtömb körülbelül akkora, mint az itteni főtéri templom toronnyal együtt. A legalsó ponton mínusz hét fok Celsius volt a hőmérséklet. Délelőtt tizkor indultunk tovább. Már nem lehettünk messze a Tátrától. Az egyik útkanyarodónál mintha elénk ugrott volna, teljes panorámájában emelkedett ki az egész Magastátra. Ebédután értünk Poprádra, a Tátra tövébe. Első útunk az állomás közelében levő Karpathenauskunftbürohoz vezetett, mely az Eichmüller G. cég égisze alatt működik. A legkedvesebb előzékenységgel fogadtak. Rögtön rendelkezésünkre állott az iroda szebbik nemhez tartozó vezetője. Együtt megállapítottuk hegyituránkat. Megnéztük a poprádi Karpathenmúzeumot, a postáról elhoztuk csomagunkat. Kerékpárjainkat és a fölösleges holmijainkat az Auskunfbüro raktározta be. Vonattal mentünk Csorba községig és onnan gyalog fel a Csorbatóhoz. Útközben összeleplegyedtünk egy kis német cserkész társasággal. Tíz kis cserkész egy vezetővel. Berliniek. Vándortáborozással töltik a vakációjukat. Már szürkült, mire a tóhoz felértünk. (1354 m.) Minden turistaszállás zsúfolásig tömve. Egy tömegszállás padlásán kaptunk nagynehezen a kis cserkészekkel együtt szállást. Épen csak hogy fedél alatt voltunk. A nagy hideg már négykor felébredtetett.

18-án a Poprád tóhoz és innen a legkedveltebb tátrai csúcsra a Tengerszemcsúcsra (2503 m.) mentünk fel, honnan gyönyörű kilátást élveztünk. A tátrai ormok számtalan tengerszemmel a legszebb panorámát nyújtják a szemlélőnek. Ez a tátrai kirándulók kedvenc csúcsa. Nagyon könnyen megközelíthető és jó időben a kilátás felséges. Szerencsénkre szép tiszta idő volt s legalább ötven-hatvan kirándulóval talákoztunk menetközben és a csúcson. Eredeti tervünktől eltérően, nem tértünk vissza a Poprádtóhoz, hanem meglehetősen nehéz és fárasztó úton a Lengyelországhoz tartozó Tengerszemhez

és Halastóhoz mentünk le. A Zakopanetól 30 km.-re fekvő Halastó menedékházban (1393 m.) aludtunk. Jó szalmazsák lepedővel, nagyszerű gyapjutakaró, villanyvilágítás, állandóan forró teavíz, mindez 35.— leíért. Szombat lévén, igen élénk volt a forgalom.

19-én, miután egy kisebb motorkerékpár szerencsétlenség mentési munkálataiban segédkeztünk, gyönyörű ősfenyvesben igyekeztünk ki Lengyelországból. Bár megnyugtattak, hogy semmi bajunk sem történhetik, mégis nagyot lélegzettünk, mikor újra a Csehtárában voltunk, lengyel vizumunk nem volt és emiatt féltünk az esetleges kellemetlenségtől. A Tátra déli és északi oldalát elválasztó 2208 m. magas Lengyelnyergen keresztül, teljesen átfázva és csontig ázva érkeztünk célunkhoz a sziléziai házhoz (1678 m.). Egész éjszaka borzasztó vihar dühöngött. Közös hálótermünk ablakait alaposan próbára tette a keresztülsüvöltő szél. Kilátástalan helyzetben indultunk neki 20-án reggel a Tátra legmagasabb csúcsának, a Gerlachfalvi csúcsnak. A Komarnicky kalauzban az út könnyűnek van jelezve, és tényleg — miután az úgynevezett Gerlachfalvi próba 20 méter magas, nyílegyenes falán vaskampók és lánc segítségével lehet felkapaszkodni — az út tényleg nem nehéz. De nekünk, akik a fogarasi havasok rövid sziklaturáihoz voltunk szokva, meglehetősen nehéz és különösen fárasztó volt. Rengeteg magasságot veszítettünk a nyeregből folytonosan kiemelkedő bordák megmászásával. Négy és félórás mászás után érkeztünk fel a csúcsra. A nagy köd miatt semmi kilátás. Lefelé volt csak igazán fárasztó, mert állandóan kézzel-lábbal kellett kapaszkodni. Délután félháromkor, szitáló esőben érkeztünk vissza a Sziléziai házba. Másnap, 21-én lementünk Tátraszéplakra. Az út másfél órát tartott, mi alatt az eső folyton szakadt ránk. Tátraszéplakon megszáritottuk magunkat. Új- és Otátrafüredre sétáltunk át, hogy innen a Téry-házba menjünk. Tervünket azonban megváltoztattuk, mert a barométer további tartós esőt mutatott s így nem lett volna semmi értelme, hogy hegyitúrának nekivágyjunk. E helyett villamoson lementünk Poprádra, kikértük a bicikliket s folyton szitáló esőben indultunk Liptószentmiklósrá. Útunk a néhány nappal előtől leégett Vazsec községen vizt át; 540 ház égett porig. Az egész falu romokban hevert. Délután hatig mentünk, tovább már nem birtuk az esőt. Vichodna községben aludtunk félig ingyen, mivel a megállapított ár felét lealkudtuk.

22-én jó időben, lefelé lejtő úton érkeztünk fél nyolckor reggel Liptószentmiklósrá. Hátizsákjainkat egy kávéházi ruhatárba helyeztük, hogy könnyebben mozoghassunk. Egy óra alatt, folyton emelkedő műúton érkeztünk fel a deményfalvi cseppkőbarlanghoz. A barlang megtekintése másfél órát vett igénybe. Este hétre jó szél segítségével értünk vissza Poprádra. Felkán a Cseh Turista Társaságnak egy iskolában berendezett „Herberg“-jében aludtunk. Vaságy, szalmazsák, lepedő, pokróc, villanyvilágítás s mindez csak 4 csehkoronába, azaz 20.— leibe került.

23-án délelőtt rendbehoztuk magunkat, a gépeket beraktároztuk. Villamoson átmentünk Tátrafüredre. A Tarpaták völgye vizt fel majdnem a Téry-házig. A Nagytarpataki vízesés útunkba esik. Már messziről hallatszik a tompa dübörgése, de maga a vízesés nem elégítette ki várakozásunkat. Nagyon szűk kis mederbe van beszorítva és talán a szárazság miatt nem elég vízbő. Az útunk egyre jobban sziklásodik és emelkedik. Öt óra felé érkeztünk meg az Ot-tó melletti Téry menházba (2016 m.) Az emeletes épület egyik

oldala természetes sziklafal. Egy közös terem és négy hálószoba áll a turisták rendelkezésére. Szép az öt egymásmelletti kis tengerszem. Alig maradtunk fenn néhányan, akik holnap innen indulunk feljebb. Hirtelen sötétedik be, kezd erősen hideg lenni. Jót tesz a forró tea, ami a komor hangulatot is egy kicsit felmelegíti. Három takaró alatt is fázom ezen az éjszakán.

Két danzigi fiatalemberrel indultunk neki 24-én reggel a meglehetősen nehéznek jelzett mászóturára a Lomnici csúcsra. Igazi turista út: semmi jelzés, könyv, iránytű és az orrunk a vezető. Sziklaszakadékokban, hómezőkön, gyakran csak kötél segítségével óvakodunk lassan fölfelé a nehéz Jordánúton. Néhol olyan keskeny a perem, hogy egy ember is csak nagyon vigyázva kúszhat át rajta. A sűrű köd is nagyon akadályoz. Négy és félórai mászás után 20—25 méteres függélyes sziklafal alá érünk. Vaslánc segítségével kapaszkodunk fel és rá néhány percre a Lomniczi csúcs (2634 m.). Sűrű a köd, semmi kilátás. A nagy hideg miatt csak keveset pihenünk. Délután legyre, megtörve és megfagyva érkezünk vissza a menedékházba, hol korán lefeküdtünk, hogy a másnapra tervezett Zöldtavi kirándulásra kipihenjük magunkat. Négy takarót kaptunk fejenként s a magunkéval együtt öttel takaróztunk, de nem is fáztunk. 25-én reggel olyan áthatolhatatlan köd uralkodott, hogy tervünket nem tudtuk keresztülvinni. Vártunk egy darabig, de a köd csak nem akart eloszlani. Mind, még akik aznap reggel is jöttek fel, lementünk Tátrafüredre s lustanapot rendeztünk. Átsétáltunk Tátralomnicra, innen Matlárházára, ahol egy csomó posta várt már minket. Estére vonattal lementünk Poprádra s újra a felkai Herbergen aludtunk.

26-án dél felé kezdtük meg a visszaútazást. Megnéztük az útbaeső csüörtökfalvi templomot. Délután háromkor Lőcse (Levoce). Különösen a városháza igen szép, régi érdekes épület. Kívül freskókkal van díszítve. A város álmos embereivel olyan, mint az évszázados álmát alvó Csipkerózsa. A tizenhetedik századból felejtették itten. A várfal egyik ajtaján a Lőcsei Fehér Asszony kopott festménye. Hatkor futottunk be Kézsmárkra (Kezmarok). 15. századbeli fatemplomát csak kívülről tekinthettük meg. Az élénk kis város megtekintésére nem szentelhettünk sok időt, mert éjjeli szállás után kellett nézni. Nagyör községben aludtunk friss szénán egy csürben.

27-én Szepesbéla, majd Podolinon át Ruzsbach fürdőre érkezünk. Nagyon felkapott üdülőhely. De meg is érdemli. Strandja akármelyik nyugati fürdőével felveszi a versenyt. Szép sétányok, szép épületek, mindenütt a legnagyobb tisztaság. Kitünő ásványvíz. A fürdő tulajdonosa minden pénzét a fürdő fejlesztésére és szépítésére fordítja. Ólubló a következő állomásunk. Már a lengyel határ közelében van. Érdekes a háromszázéves fahídja és kis vára. Iubonița község után az Eperjesnek tartó országútról letérünk és egy kerékpárral is csak helyenként járható úton igyekszünk Bártfa felé. Az útból mintegy 15 kilométer a Lengyel—Cseh határon húzódik és ez az oka, hogy olyan állapotban maradt, mint amilyenben a háboruban hagyták. Sem a cseh, sem a lengyel állam nem javíttatja. Hol Cseh-, hol Lengyelországban voltunk. Hatalmas kövek és árkok állják el az útunkat. Hátunkra kell hogy vegyük gépeinket.

28-án átmentünk Bártfa városba és az innen 8—10 kilométerre fekvő Bártfafürdőre. Majd vissza Bártfa városba. Festői érdekességű régi városházában most múzeum van. Délután kettőkor Eperjesen (Presov) voltunk. Szép

fekvésű, csinos élénk város. A ránkézve érdekességgel bíró és még eddig nem látott Zsidómúzeum megtekintése után Kassa felé irányítottuk magunkat.

29-én délelőtt jó időre elbúcsúztunk Kassától. Borzasztó ellenszélben mentünk át Ránkherlányra az időszaki gejzirt megnézni. Pechünk volt. Korán délután érkezünk meg, a gejzír pedig reggel hatkor már kitört és a következő kitörés csak másnap délelőttre volt várható. Időnk azonban nem volt várni. Megnéztük a kis fürdőt. Állami kezelésben van és nagyon olcsó. Folyton lefelé lejtő úton mentünk most vagy húsz kilométert nagyszerű sebességgel. Nem akartuk a már ismert Ungvár—Munkácsi utat újra megtenni, hanem a Sátoraljauhely mellett elhúzódó másodosztályú utat választottuk. Vesztünkre. Hat óra felé a mesziről nagy városnak látszó Töketerebesre érkezünk. Folyton a várost keresve és várva, értünk az öt kilométer hosszú falu végére.

30-án reggel nyolckor Sátoraljauhely előtt voltunk. A cseh határrendőrség megengedte, hogy új vizum váltása nélkül átmehezzünk egy órára a várost megtekinteni. A magyar útlevélkirendeltség azonban ragaszkodott a vizumváltáshoz, ami fejenként 385.— leibe került volna. Bár nagyon szeretünk volna bemenni, de ennyit még sem ért meg a multság. Jó darabig a Tisza partján hajtottunk. Csendesen, alig láthatóan vándorolt a Tisza velünk ellenkező irányba. Megeredt az eső, sűrű, kitartó cseppekben. Az út egy darabig ellenállt, de mind jobban kezdett fellágyulni, különösen a faluban volt nagy a sár. Ugy éreztük magunkat, mintha otthon volnánk. Királyhelmeccen és Csapon keresztül Barkaszó községig nyomtuk a pedált. Nagyon derék magyar gazdánál kaptunk szállást. Mindenáron azt akarta, hogy a vendégszobájában aludjunk, mi azonban, hivatkozva a zilált tisztasági viszonyainkra, inkább a jó szénapadlást választottuk.

31-én továbbmenve, délben beérkeztünk Beregszászra. D. u. 3 órakor már a tiszaujlaki póstán fizettük ki a fekbért előreküldött csomagjainkért. Megnehezedett a hátizsák újra, de mi mégis vágattunk, mert ki akartuk még használni a jótat és azt is éreztük, hogy már hazafelé megyünk. Megint a Tiszapartján vagyunk. Félőtkor a nevetlenfalui cseh vámnál. Kényszerpihenőt kell tartanunk, mert a vámfőnök nincs idehaza. Átment Halmiba, ahonnan csak fél hatkor érkezett meg. Néhány perc alatt elintézt minket. Visszakaptuk a letétet. Hat órakor már a halmii vámtisztet nyugtatjuk meg, hogy semmiféle csempészárut nem hoztunk. Szállóban aludtunk igen mérsékelt áron.

Augusztus 1-én bedöcögtünk Szatmárra. Csak most láttuk és éreztük igazán, hogy milyen rettenetes állapotban vannak a romániai országútak. Szatmáron voltunk estig. Nagybánya felé jöttünk vissza vonattal a körutazási jeggyel. 2-án délelőtt érkezünk haza.

*

Kerékpárral megtett útunk 1044 km. volt. Hogy kerékpárral mentünk, azzal tulajdonképen nem spóroltunk, mert hosszabb ideig tartott az út és többbe került az élelmezés, de ahol átmentünk, nemcsak vasúti állomásokat láttunk, hanem megismertünk egy csomó új helységet. Fürödtünk a Tiszában, Ungban, Hernádban, Poprádban. Megismertük a csehszlovák közviszonyokat. Kalapot emelek a csehszlovák republika előtt. Jól fizetett és lelkiismeretes köztisztviselők, kiváló utak és az egész országban folyik az építőmunka. Az élelmezési kérdést eleinte úgy oldottuk meg, hogy az útbaeső városokban

szereztük be az ennivalót. Ez azonban kényelmetlen volt. Később, ahol megéhezünk, bementünk a legközelebbi falusi üzletbe és az országút szélén jóízűen fogyasztottuk primitív ételünket.

A kirándulás Szatmárig és vissza szóló jeggyel és biciklik szállítási költségeivel, valamint a cseh vizumdíjjal együtt, fejenként összesen 4200.— leibe került, tehát nagyon olcsó volt. Sok helyen voltunk, sokat láttunk, de ami a legfőbb, három hétre teljesen elvont a mindennapi nyomorúságos üzleti élettől.

1931. XI. 10.

ZÁDOR ÁRPÁD

Évi jelentés

az E. K. E. 1932. évi április 10-én tartott 33-ik közgyűlésén.

Igen Tisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk megalapítása óta a 41-ik év lefolyásáról kell megtennünk beszámoló jelentésünket. Terveink és célkitűzéseink elérése érdekében évről-évre mindig fokozottabb tevékenység láza szállja meg lelkünket, de az örökigazság ígéinek hatalmától: „Ember tervez és Isten végez“, soha és sehol meg nem szabadulhatunk. A világháborus évektől eltekintve, midőn az egyesület működése szünetelt, a mult esztendő volt a kezdete annak a lehangoló, szomorú időszaknak, a melyhez hasonlót kisebbségnek declarált társadalmunk soha még nem élt át. Az áldatlan politikai és sivár közgazdasági élet keretei között az egyesület helyzete sem lehetett más, mint minden jelentősebb alkotás létrehozására irányuló tervében bizonytalan és reménytelen. Vannak ugyan tulzott optimista jóakaróink, akik az E. K. E. régi fényét és dicsőségét márolholnapra szeretnék visszavarázsolni, de szem elől tévesztik, hogy napjainkban, midőn a pénzforrások bedugultak s még a tehetősebb tagok sem képesek fizetni, nem lehet rohamos fejlődésről álmodozni. Meg kell elégednünk a csendes munkálkodás folyamatával, mely által éppen csak hogy föntartsuk magunkat s előkészítsük életlehetőségeinket egy jobb sorsot váró jövődőre. Annál inkább kell pedig ezt irányelvnek magunk elé állitanunk, mert teljesen magunkra vagyunk maradvá, kik az állami hatóságok részéről sem erkölcsi, sem anyagi támogatásra nem számíthatunk.

Egyesületünknek 1931. évi speciális jellegét az új központi szakosztályok szervezetének megállapítása adja meg, éppen ebből kifolyólag a megalakulás és a működés kezdete nem volt mentes élénkebb viták és nézeteltérések ki-fejlődésétől, a melyek főleg az alapszabályok rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásából keletkeztek. Már pedig vezérelvünk kell legyen az alapszabályok legmesszebb menő tiszteletben tartása, mert ezeknek ugyanazon jelentősége van az egyesületek igazgatásában, mint a mi az alkotmánynak a nemzetek életében.

Nem csekély feladattal állunk szemben, midőn egyesületünk mult évi mozgalmas munkásságáról csak vázlatos és tömör jelentésben kell beszámolnunk a következőkben:

Turista iroda. Mátyás-házi irodánkban hivatalos órákat tartottunk hét-

főn, szerdán és pénteken este 6—8-ig, de a főtitkár d. e. és d. u. is minden nap kénytelen volt hivatalos ügyeinek elintézése végett az irodában megjelenni. Iktatókönyvünket 1520 tételszámmal zártuk le, míg az 1930. évben 660 tétel szerepelt. Tartottunk 1 rendes közgyűlést, 6 választmányi ülést és a megbeszélések szükségéhez mérten számos tisztikari értekezletet.

Titkári hivatalunknak nagy gondot okoz az egyesületi vagyonelejtár elkészítése, amelynek rendes kiegészítését egyrészt a világháború folyamán katonai szolgálatra bevonult tisztviselőink távolléte, másrészt pedig az egyesület újjászervezési és majdnem 1 évtizedig tartó alapszabálmódosító küzdelmei megakasztották. A múzeum néprajzi osztályának leltározását múzeumőr rendszeresen vezette.

Könyvtárunk rendezése most van folyamatban. Mivelhogy a leltározás terhes munkáját Snjaric könyvtáros ur egyedül nem bírta elvégezni, Barla Ernő urat kértük fel másodkönyvtárosnak, kivel mostan együtt dolgoznak az anyag rendezésén. Ugyancsak folyamatban van a turista iroda könyvespolcainak dróthálóval való lezárása. A térképtárat Losonczy János ur vette kezelésbe. A kliséár rendezésének befejezését a hosszú tél akasztotta meg a fűtetlen, amugyis roppant hideg helyiségben. A képtár, levéltár és a folyóiratok katalógusának elkészültével a jövő Közgyűlés elé terjeszthetjük az egyesület teljes vagyonelejtárát.

Meg kell emlékeznünk a Nemzetközi Turista-Kongresszusról is, a hol az Ekét a főtitkár képviselte. A szept. 10-ki ülésen elvben elfogadták az E. K. E.-nek egy korábban beküldött indítványát, mely Merza Gyula tb. főpénztárosunk és h. muz. ig. gondos és szabatos indokolásával a turisták nemzetközi érintkezését van hivatva szívélyesebbé tenni. Itten van helye azt is a T. Közgyűlés szives tudomására hozni, hogy a szept. 7—11-én Budapesten tartott Kongresszuson való részvétel 4 ezer leit kitevő költségeinek viselését főtitkár vállalta magára.

Bükkerdei turistaházunk bizonytalan sorsát tisztáztuk, fedelét kijavítottuk; Kunnerth Jakab személyében V. 1-én új bérlőt állítottunk be, a turistaházi bélyegzővel lepecsételt képes lev.-lapok továbbítására postaládát helyeztünk el s noha vásár- és ünnepnapokon autóbusz járatok könnyítették meg a közlekedést s nyáron a kirándulók, télen pedig a szők csináltak élénkebb forgalmat, bérlőnk mégis megszabadulni igyekezett a bérlettől. Az állás betöltése újólág megtörtént, de a részletek közlése már jövő évi jelentésünk keretébe tartozik.

Az erdélyi és általában a romániai turistaság fellendülésének nyitja a CFR. vasutvonalain nyerhető 50% kedvezményes turista jegyek engedélyezésében leledzik. Ezen a kérdésen nem tehetjük egyszerűen túl magunkat, hanem tagjaink széleskörű tudomására kell hoznunk, hogy tisztikarunk megtette ebbeli kötelességét, midőn 1930. V. 24-én 241 sz. a. felterjesztést intézett a Director General a Căilor Ferate Române-hoz, 1931. V. 4-én 287 sz. a. ismételten szépen megokolt beadványban kérte a Ministerul Muncii Sănătății și Ochrotirilor-t s megismételtük ezt ugyanide XII. 15-én 1648 sz. a. felküldött kérvényünkben, azonban ezek dacára mai napig kedvező elintézés nem kaptunk. Szolgáljon ez tudomásul tagjaink részére, hogy az illetékes körök még mindig nem akarják belátni a turistaság idegenforgalmi, közgazdasági és közművelődési fontosságát, a mit külföldi államokban már minden lehető módon támo-

gatni igyekeznek. Éppen ezért a reményt mi sem adjuk fel s az idén is meg-
tesszük ezirányu feltejesztésünket.

Nem mulaszthatjuk el az igen tisztelt Közgyűlés figyelmét felhívni arra,
hogy hálás köszönetet mondjon a helybeli magyar sajtó azon funkcionáriu-
sainak, akik kulturális turista törekvéseinket mindenkor jóakarattal támogat-
ták és közlésre beadott cikkeinket sohasem személyi kultusz ügyének tekin-
tették.

Taglétszám. Az 1930. év végén 446 tagot tartottunk nyilván, azóta fő-
ként a vidéki osztályok megszaparodásával, az 1931-ik év végén már majd-
nem a kétszeresét jelenthetjük. Azonban ez a körülmény még nem nagyon
vigasztaló reánk nézve, mert a vidéki osztályok felére redukált tagdíja mellett
anyagi előnyt alig jelent.

Taglétszám-kimutatás.

Sz.	Az osztályok neve	Székhelye	Férfi	Nő	Össz.
1	E. K. E. központ	Kolozsvár	435	58	493
2	Tordai osztály	Torda	28	8	36
3	Szamosmegyei osztály	Dés	22	15	37
4	Kalotaszegi osztály	Bánffyhunyard	25	7	32
5	Hunyadmenyei osztály	Déva	56	15	71
6	Czárán Gyula osztály	Arad	65	10	75
7	Marosszéki osztály	Marosvásárhely	70	20	90
—	1931 december 31-én volt	összesen =	691	143	834

A mostani lehetetlen helyzet, az eddig még soha nem látott gazdasági
nyomor miatt taggyűjtési akciónk folytatásában szünetet kell tartanunk, más-
részt pedig hálás köszönetet mondunk mindazon tagjainknak, akik a mai élet
ezer küzdelme között sem hagytak cserben, hanem hűségesen kitartottak a
magyar turistasági eszme ápolásában.

Szomoru kötelességet teljesítünk, midőn elhunyt tagjaink emlékét felidéz-
zük, kik egyesületünk érdekeit hathatósan előmozdították, így dr. Várady
Aurél ügyvéd, tb. jogtanácsosnak a módosított alapszabályoknak jóváhagyása
körüli munkálatokban vannak hervadhatatlan érdemei. Huber Imre volt ko-
lozsvári kegyesrendi tanár, ki E. K. E. kalauzunk átdolgozásában segédkezett
s Magyaróváron hunyt el. Ditrói Puskás Béla kereskedő, lelkes tagunk, vál.
tag és oszt. elnöke is volt az Ekének. Rajka Albert bíró, kiérdemesült régi
tag, 85 éves korában tért meg örök pihenőre.

Központi szakosztályainkból a turista- és a gazdasági-propaganda sz. o.
terjedelmes évi jelentésben számolnak be működésükről, azért e helyen ismét-
lésekbe nem bocsátkozom. Nem érkezett be évi jelentés a fotó- és kerékpáros
szakosztálytól s a balneológiai sz. o. most van megalakulóban.

Vidéki osztályaink megalakításának érdeme Szolnok Gyula ur nevéhez
fűződik. A már „Erdély“ c. lapunkból ismeretes osztályok után f. évi február
hó 17-én alakult meg 32 tag jelentkezésével a máramarosi E. K. E. osztály,
mely sorrendben a 7-ik vidéki osztály. Mult évi működésünk adatairól kérdő-

ives kimutatás betérjesztését kértük, a melyre a bánffyhunyadi és tordai osztály nem adott választ.

Az Erdély kiadása ügyében Tisztikari tanácsunk bekérte a kolozsvári nyomdák árajánlatait s a beérkezett adatok és bemutatott mintaszerinti kivitelben, mint legolcsóbb a Lyceum-féle nyomda vállalta annak 1931. évi elkészítését. Közgyűlési felhatalmazás értelmében kéthavonként 6 számban, 144 Oldalon jelent meg, melyben a 3—4-ik kettős szám volt. Csereviszonyunk kibővült az Erdélyi Szemle (Kolozsvár), A Nap (u. itt) és a Vadász Ujság (Marosvásárhely) c. folyóiratokkal.

TANANYAG.

A turistavezető tanfolyam tananyaga.

Az egyesületi élet rovatában ismertetett f. évi turavezető tanfolyam rendjén előadott szakanyagot tartalmazzák az alábbi sorok, melyeket érdeemesnek tartottam itten systematikus sorrendben közzétenni, mert ezáltal nemcsak bemutatni kívánjuk azt, hogy két hónapon keresztül mivel foglalkoztunk, hanem főleg, hogy a jövőben megtartandó hasonló tanfolyamok mintájául meg legyenek örökítve. De egyben a vidéki osztályok által megrendezhető ilyen tanfolyamok részére is kitűnő példát szolgáltat. Az előadó urak mindenike szives volt kész örömmel beszolgáltatni az előadás jegyzékét, melyért s különösen a kéthavi előadás fáradságos munkájáért Igazg.-választmányunk nevében is köszönettel tartozunk.

Dr. Tulogy János: Általános turistaság és turavezetés.

I. óra. A turistaság fogalma, jelentősége, feladata és fajtái. Felszerelés.

II. óra. A turistáskodás szabályai: menetelés, a tura alatt tartandó egészségügyi szabályok. Turavezetés: a turavezető kötelességei. A vészjel.

III. óra. A táborozás. Élelmiszer, sütés-főzés. Sziklamászás: a sziklamászó felszerelése, a sziklamászás technikája. Barlangkutató: a barlangkutató felszerelése, a barlangkutató technikája.

IV. óra. Téli turistaság és sielés. Gyalogos turistaság: felszerelés, szabályai. A sielő felszerelése, situozás. Kerékpáros turistaság. A motorkerékpár, automobil, autóbusz szerepe a turistaságban. Vizi turistaság. A turistaság és más sportok kapcsolata; a vadászat. A turistát érdeklő jogszabályok.

V. óra. Turistaság és tudományos gyűjtés. Mit és hogyan kell a turistának gyűjteni: rövid útmutató ásványtani, növénytani, állattani, néprajzi és régészeti gyűjtésre. A turistaság és a térképészet. A turistaság és a meteorológia. A növény- és állatvilág a turista szempontjából. Menedékházak a tudományos turistaság szolgálatában. Turista-múzeum.

VI. óra. Túraleírások, fényképezés, turista kalauzok szerkesztése.

VII. óra. Feltáró, alkotó és szervező turista munka. Feltárás. Alkotás: Útjelzések, forrás, foglalás, emlékek, kilátók, menedékházak, barlangok berendezése. Szervező munka az egyesületben.

VIII. óra. Turista-egyesületek élete. Turista-ünnepségek rendezése. Természeti emlékek védelme. Turista tizparancsolat.

Zilahi Sebess József: Térképismeret.

Általános ismeretek: tájékozódás, környék-ismeret, elemi térkép-ismeret. Légi fénykép, alaprajz ábrázolás, rövidítés, számok, nevek, térkép színezése és a térkép nyelve.

Elméleti térkép-olvasás: elemzés, egységesítés, azonosítás, állás-hely, környék rajza.

Gyakorlati térkép-olvasás: tájékozódás, irány, iránytű, égitestek, tájékozó műveletek.

Térkép tartalma: egyezményes jelek, síkraajz, hegyrajz, magassági és éghajlati görbék (isohypsa és isotherma jelzések).

Tervezések a térképen: útiterv készítése, vezetés, mérések a térképen. Vázlat, térkép-rajzolás. Térképek másolása, beszerzése és kezelése, térképtáska.

Különböző térkép-fajták: országos eredeti felvételek, átnézeti és részletes térképek, Lipszky János, Schedius—Blaschnek, Scheda József régi szép térképei, megyei, országos, iskolai térképek és atlaszok, földtani, bányászati, vasúti, hegy- és vízrajzi, fürdőügyi, turista, történelmi, régészeti, néprajzi, stb. stb. térképek.

Dr. Tankó Pál: Turista egészségtan és életmentés.

Bevezető. Az egészségtan fontosságáról a turizmusban. A természet és a szabad levegő lélek- és testnemesítő és edző hatása. Az északi népek egyenessége, határozottsága, edzettsége.

I. Általános bonctani ismeretek, mint segédeszköz és alap az egészségtan megértésére és gyakorlati felhasználására a turista- és a mindennapi életben.

Felosztás: 1. A sejtekről általában. 2. Sejtszaporodás és kikülönödése (differentialódása), a szövetrendszer kifejlődése és élettani fontossága.

a) Csonttani ismeretek életnagyságban való bemutatása. Csontváz és alkotó csontok. A) Fej (arc és koponya). B) Törzs (gerincoszlop, mellkas, medence). C) Felső végtag (felkar, könyök, alkar, kéz). D) Alsó végtag (comb, térd, alsólábszár, láb). Az ízületek. A csontrendszer élettani és fizikai fontossága (pld. locomotio).

b) Izom- és érrendszer. A vér, vérkeringés, gázcseré. A tüdő. A szív, helyzete, formája és működése. Rajzban való bemutatása.

c) Zsigerekről. Alak, elhelyeződés, működés.

d) Bőralatti kötőszövet, zsírszövet hőtani fontossága.

e) A test kültakarója a bőr. Fontossága, állandó hőszabályozása a testnek 37° C. való tartása, mint végcél. Bőrlégzés. Faggyumirigy, verejték, mirigy, hajtüsző.

II. A seb fogalma — mint folytonossági hiány. Keletkezése és felosztása. Izületi és csont-sérülések. a) Vágott seb. b) Zúzott seb. c) Szürt seb. d) Lőtt seb.

Zúzódás. Zúzódás és a seb. A vérzésről és vérzéscsillapítás.

Törés, ficam. Rándulás. Ficamodás. Törés. Tennivalók. Felismerés.

III. Kötszerek és nélkülözhetetlen műszerek és gyógy-szerek lediktálása és bemutatása. Mentőszekrény. Az asepsia és anti-septia mindenkori szemelőtt tartása. Sterilizáció (csirátlanítás). Micro-organizmusok. Testi higiénia. A sebellátás. Kötések gyakorlati bemutatása és megtanulása.

IV. Mesterséges légzés és ennek gyakorlása. Mérgezések és ellenszerek (csak gyakorlatilag megvalósíthatók). Kigyómarás.

V. Rázkódások. Törzs- és agyrázkódás. Belső vérzés. Ezeknek felismerése. Szállítási lehetőségek, gyakorlati rögtönzés és ezeknek javallatai és ellenjavallatai (contraindicációk).

VI. Fagyás. Égés. Napszúrás. Hőguta. Villámütés. Villany-áram által okozott égés és különféle „shock”. Gyorssegély.

VII. Hüléses betegségek és ezeknek kikerülése.

VIII. Fertőző-ragadós betegségek. Védekezés. Nemi betegségek. Toxiae prophylaxia. Alcohol.

IX. Általános testi higiénia — edzés, tisztaság, ruházkodás fontossága és megválasztása, állandó testi hőmérséklet és ennek ellenőrzése, hőmérő. Ruhacsere. Lakás. Táborozás, sátor egészségügyi kellékei.

X. Étkezés, étkezési rendszer. Konzerválás. Főzés. Kaloria-fogalom. Vitamin. Avitaminózis. Víz. Ásványvíz. Fort víz. Szürt víz. Étrendi szabályok. Anyagcsere és a kiválasztódás. Testi ellenállás és ennek fokozása. Csokoládé.

XI. Levegő. Napfényhatás (Ultraviolet sugárzás), mesterséges napfény, ezeknek hatása a szervezetre, az élő sejtre. Fürdés. Csónakázás, úszás, hegymászás, Weekend. Ennek a rendszeresítése. „Eke” érdeme ebben az esetben is, hogy minden társadalmi rétegnek lehetőséget nyújt — mondhatni ingyen — ezeknek a közegészségügyi sportolásoknak éppen a rendszeresítése által.

XII. Mentőszekrény. Ellenmérgek. Műszerek. Kötszerek. Kötözések. Mesterséges légzések, gyakorlatok. Elméleti kikérdezések.

Orosz Endre: Erdély természeti szépségei és történelmi emlékei.

A természeti szépségek fogalma általában. Természeti szépségek a nagy emberek életében: költők, tudósok, festők, államférfiak. A turisztikai értelemben vett természeti szépségekről: a hegyek, barlangok, bányák, vizek és fürdők. Az erdők és természeti szépségek védelme, nemzeti parkok, rezervátumok.

I. A hegyek kultusza. Ósvilági vallásformák: animizmus, naturizmus, fetiszizmus, totemizmus, samanizmus, idolatria, ophiolatria. Hegyek tisztelete az Ó-Testamentumban, a klasszikus mitológiában (görögök és rómaiak), az új-szövetségben (Jézus élete), jelenkori népeknél: indusok, perzsák, Ceylon szigetén, Japánban és magyar eleinknél. A hegyek kultusza Erdély népeinél.

II. A hegyekről általában. A hegy fogalma, részlege, magassága. A hegyek keletkezése, története, vulkáni és neptuni eredet, hegyalakzatok és hegytipusok. Növényzeti régiók. A hegyek gyakorlati haszna és egyéb érde-

kes vonatkozásai: országhatárok, őrhelyek, várhelyek, akasztófák, bányák, történelmi emlékhelyek, erdők, források, vízesések. Hegyhasadékok, sziklaszorosok, sziklaalakzatok, hegyszorosok, hágók. Kolozsvár környéki hegyeink. Erdély legnevezetesebb hegyei, ezek magassága, anyaga, fekvése, megközelíthetősége, turista jelentősége és irodalma.

III. Speleologia. A barlangok keletkezése, a víz kémiai és mechanikai működése, beszakadás, erosio. Mészkö, calcit, stalagtit és stalagmit, mésztuff, travertin, incrustatió. Dolinák, sziklaoduk, löszpincék. Cseppkőbarlangok, csontbarlangok, barlangi iszap, őslények, medve, hyéna, barlangi oroszlán, b. farkas. Palaeolith- és neolith-ember. Jégbarlang: Dobsina, Scerisóra. Barlangkutatás őslénytani, ősrégészeti, állattani és turista szempontból. A barlangok felásatása és védelme. Mammuth b. Adelsbergi b. Aggteleki b. Homoród-Almás, meziádi b. Demánova, Oncsásza. Élesd. Zichy b. bihari barlangok. Lucsia b. Klára b. Boli b. Csoklovina, Algyógy, Nándor, Ponor b. Torda- és turi hasadék b. Hidegszamos, a Fellegvár odui, Torjai büdös b.

IV. A bányák ismertetése. A bányákról általában, kőbányák, a rómaiak bányászata: Bácsi toroki mészkő b., apahidai tuffa b., szindi vágottkő, bukovai márvány b., dévai amphiboltrachit b., Zsobok, Kis-Sebes, Korond, Ditró, Szárhegy kőbányái. — Sóbányák: Wielicska, Désakna, Szásznyires, Szék, Kolozs, Torda, Marosujvár, Görgény-Sóakna, Parajd, Vizakna, Máramaros és a regáti sóaknák. — Arany-, ezüst-, réz- és vasbányák. A rómaiak bányászata, Abrudbánya, Verespatak: Csetátya és Kirnik hegy, Zalatna, Offenbánya, Brád, Ruda, Nagyg, Cebe, Kristyór, Kőrösbánya, Oradna, Hidegszamos, Torockó, Balánbánya, Hunyadmegyei bányák. Szénbányák, a szénképződés: antracit, kőszén, barnaszén, turfa caloria értékei. Mór föld bánya Vásártelkén (Kolozs m.)

V. A víz a turistaság szempontjából. A víz haszna és telepitő hatása. A víz, mint népköltészeti tényező. A források bejegyzése a turista térképekre, forrás-foglalás és tisztántartás, elnevezés. Patakok, vízesések, folyók, Erdély folyói és mai tavai, a Mezőség tószorozatai, halastavak. Erdély ásványvizekben való gazdagsága, fürdőország, ásványvíz fürdők és klimatikus üdülőhelyek. Balneológia. Erdély fürdőinek felsorolása. Római fürdő beosztása: hypocaustum, caldarium, frigidarium, tepidarium.

VI. Erdély történelmi emlékei. Történelem előtti kor, kőkör, rézkör, bronzkor, őskori telepek és régiségek. Vaskör: római kultúra, castellumok beosztása, erdélyi táborhelyek. Népvándorláskör, honfoglaláskör, középkori váraink, főúri várkastélyok, klastromok, templomok. Építészeti izlések: bizanci styl, román styl, góth, reneszánsz és barok styl. A műemlékek fogalma és védelme. Erdély legkiválóbb műemlékei és történelmi nevezetességü helyei.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az E. K. E. folyó évi közgyűlése.

Folyó évi április hó 10-én tartotta meg az E. K. E. 33-ik rendes közgyűlését, mely a róm. kath. egyházközség üléstermében, dr. gróf Logothetti Orestt elnökletével, az egyesületi tagok nagy érdeklődése mellett folyt le. A déli 11 órakor megtartott választmányi ülés után 12 órakor nyitotta meg elnök a közgyűlést a következő megnyitó beszéddel:

Tisztelt Közgyűlés!

Az 1931. év egyleti életünk szempontjából az általános konjunktúra nyomán fakadt lelkes felbuzdulás és nagyarányú fejlődési expanzió jegyében folyt le.

A Szolnoky Gyula tagtársunk fáradságtalan propagálása folytán immár hét vidéki fiókosztályunk működik a Máramarosszigettől Dévágig, Déstől Aradig, Marosvásárhelys Tordától Bánffyhungyadig hirdeti az EKE. 40 éves programját, az örökség természet szeretetét, szépségeinek kultuszát.

De a Szolnoki-féle reorganizációs terv keresztülvitele a központban is mélyreható változásokat eredményezett s az egyes szakosztályok megalakulása után, azoknak keretében indult meg a lelkes munka. A minden decentralizáció nyomában jelentkezni szokott természetszerű széthúzással szemben — az egyes egységet hangsúlyozni s azt megővni: az elnökség elsőrendű feladatának tekintette.

Tisztelt Közgyűlés! Hiszen tudjuk: minél nagyobb a fejlődés, annál nagyobb az érzelmi expanzió is. Minél több a megoldandó kérdés, annál többfélék a megoldások mikéntjére vonatkozó vélemények, az eltérő meggyőződések, melyeknek egymással szembekerülése könnyen vezethet bizonyos érzelmi kirobbanásokra is. De amíg ezen erjedésre, forrásra emlékeztető tünetek nem lépnek túl bizonyos határokat s nem tévesztik szem elől az egyetlen közös végcélt, az EKE. érdekét, addig minden efféle belső mozgás, megmozdulás bizonyos tekintetben életet jelent. Amely egyesületben soha sincs nézeteltérés, ez azt bizonyítja, hogy ott az érdeklődés hiánya van napirenden — az az egyesület csak élő-halottként tengődik.

Örömmel állapítom meg, hogy az Elnökség tagjai között, értve alatta az elnököt s 5 alelnököt, az elmúlt évben is állandóan a legteljesebb összhang uralkodott; viszont a választmány is mindenkor teljes

egyértelműséggel szankcionálta az elnökség állásfoglalását — a napirenden volt egyes kényesebb természetű ügyekben is. Következik ebből, hogy ama szervek között, melyek az érettség megfontoltságot vannak hivatva képviselni, nézeteltérés ugyyszólván nem fordult elő.

Tisztelt Közgyűlés! Lapunk, az „Erdély” fentartása elég súlyos terhet ró egyesületünkre. Másfelől az általános krízisre visszavezethető azon körülmény, hogy tagsági díjaink igen gyengén folynak be, nagyon megnehezíti helyzetünket. Oszinte sajnálatomra szolgál, hogy az anyagi lehetőségek korlátozó kényszere folytán magamnak kellett akárhánszor a fejlődés feltörő ambícióit lefékezni, mert kis józansággal be kell látnunk, hogy a legszebb tervek megvalósítását is lehetetlenné teszik a mai nehéz viszonyok.

Amit legjobb meggyőződésünk szerint tennünk lehetett, azt megtettük. Ha voltak egyes tagok, kik nem mindenben értettek egyet velem, arról nem tehetek. A jó szándék megvolt bennem, hogy magat az ügyet szolgáljam a személyi szempontok teljes mellőzésével. Azoknak, kik a részletek kiélézésével megfellekednek az ügy érdeméről, a következő turista-tapasztalatot ajánlom szíves figyelmükbe: Nemde, kirándulásainkon hánszor tapasztaljuk; míg odalenn a völgyben járunk, azok a tárgyak, melyek mellett elhaladunk, milyen nagyoknak tűnnek fel előttünk, főként, ha ködfátyol homályosítja el látásunkat. Milyen nagyok látjuk azt a büszke völgyet, milyen kellemetlennek annak a kis pajtának füstjét, a szemétdombnak rossz illatát. De ha tovább haladunk és felérve bizonyos magaslatokra, letekintünk újra a völgybe, milyen kicsinynek tűnik az hatalmas szálfa s ide fenn, a tetők tisztább levegőjében, rég nem érezzük már azt a csípős füstöt; azt a kellemetlen szagot.

A magam részéről soha nem akarom elfelejteni Tisza István grófnak egy újévi beszéde alkalmával mondott szavait: „Szeretni kell az embert hibáival együtt; szeretni kell az életet kellemetlenségeiben is. Bizni kell az emberben és bizni kell az életben.”

Zárom szavaimat a következő fohással:

Előre törve! Előre tekintve,
Hittel az élet harcát küzdve,
Bátran megállva szemben árral, viharral,
Egymást megértve, egymást segítve,

Csak Istenben és saját erőnkben bizva —
Igy menjünk neki az új egyleti évek!

Az élénk figyelemmel hallgatott elnöki megnyitó elhangzása után a jegyzőkönyv vezetésére Miklós Viktor tanár, hitelesítésére pedig dr. Roska Márton és Szolnoky Gyula kérték fel. Az elnöki bejelentések kapcsán felolvastattott M. Kovács Géza volt főtítkár levele, aki közlekedési akadályok miatt kimenti távolmaradását és köszönetét fejezi ki tb. főtítkárnak történt megválasztásáért. Ezután Orosz Endre főtítkár olvasta fel az igazg.-választmány évi jelentését, melyet lapunk más helyén egész terjedelmében olvashatunk. Ugyancsak felolvastattak a turista-, a gazdasági- és propaganda-, valamint a fotó-szakosztály jelentései is, melyekben külön is beszámolnak a lefolyt évi működésükről. Nemes Gyula egyesületi főpénztárnok 1931. évi pénztárforgalmi, gondosan összeállított jelentése és mérleg-kimutatása következett melyet közgyűlés az Ormai Kálmán és Dávid Béla számvizsgálók jelentésével együtt tudomásul vett és a felmentvényt úgy Nemes Gyula főpénztárnoknak, mint Csányi István h. főkönyvvezetőnek megadta. Ugyancsak elfogadtattott főpénztáros tervezete az egyesület 1932. évi költségvetési előirányzatairól. Az időközben megüresedett tisztségeknél betöltésre került 6 választmányi tagsági hely és pedig Csányi István és dr. Jancsó Odön hivatalbeli tagságán kívül dr. Elfer Aladár, Fülöp Géza, Gebefügi András, dr. Schilling Dezső, Tóháti László és Vita Sándor új tagokkal. A központi szakosztályok tisztikarának megbízatása az alapszabályok VI. Fej. 17. § értelmében lejárván, közgyűlés által újból megválasztattak, a turista szakosztályba kiegészítésül dr. Jancsó Odönt alelnöknek, a fotószakosztályban dr. Balogh Ernő elnöknek, az újonnan megalakult balneológiai szakosztályban pedig elnök: dr. Gyergyay Árpád, ügyvezető elnök: dr. Jancsó Odön, alelnöknek: dr. Koronka István és dr. Tankó Pál választattak meg. A főkönyvelői állást Csányi István, 2-od jegyzőt Czirják Károly, a 3-ikat Máthé Dénes foglalta el a Közgyűlés határozata értelmében. A megüresedett titkári tisztség betöltése Merza Gyula ezirányu indítványának elfogadásával a választmányra bízott. Hozzájárult a közgyűlés elnök azon javaslatához hogy vitás ügyek s a tagok közötti differenciák tisztázása végett egy fegyelmi bizottság alakíttassék, mely adott esetben, ha konkrét panaszt tartalmazó írásbeli beadvány érkezik, a tényállást vizsgálja, megállapítja és határozathozatal végett a

legközelebbi választmányi ülés elé terjeszti. Ezen bizottság tagjaival dr. Tompa Kamil, Brutsi László és Miklós Viktor urak lettek megválasztva.

A mindvégig ünnepélyes lefolyású Közgyűlés végén, melyen 120-nál többen vettek részt, elnök előterjesztésére, a Közgyűlés a helybeli magyar lapoknak köszönetet mondott a múlt évben tanusított hathatós erkölcsi támogatásért és azt írásban is közölni határozta. Végül pedig köszönetet mondva dr. Hirschler József prelátus-plebános úrnak a gyülesterem átengedéséért, az együttműködés sikere érdekében békés munkálkodásra kérvén a tagokat, ½2 órakor a Közgyűlést berekesztette.

Az EKE turistavezetői tanfolyama. A f. évi február és március hó folyamán rendeztük meg Mátyásházi irodánkban a 2-ik turavezetői tanfolyamot. Minden szerdán és pénteken este 8—10 óra közötti időben voltak az órák, melyeken az általános turistaságot és turavezetést Dr. Tulogdy János tanár, a térképismeretet Zilahy Sebess József tanár, a turista egészségügyet Dr. Tankó Pál orvos és Erdélyi természeti szépségeinek és történelmi emlékeinek, valamint a turista irodalom ismertetését Orosz Endre főtítkár adták elő. Bárha áldozatt hoztunk is a tanfolyam megtartására szükségelt pótfűtés kiadásával, megelégedéssel mutathatunk rá annak komoly jellegére és az értékes eredményre, mellyel az erdélyi turista kulturát gazdagítottuk. A valódi turistaság ugyanis nemcsak sport, mely a testet mozgatja, hanem egyben kulturmunka is kell legyen, mely a szellemet foglalkoztassa. Ezért a magasabbrendű turistának nagy ismeretkörben kell otthonosnak lennie. Részére fontos élettani, tudnivalók a helyes táplálkozás és ruházkodás; szükséges követelmény a térképen való eligazodás; ismernie kell a geológia, botanika, zológia, meteorológia, a művelődéstörténelem, néprajz, barlangkutatás elemeit. Mindezek együttes ismeretével könnyebben lehet a természeti szépségek iránti fogékonyság birtokába jutni és azt fejleszteni. A jó turistának meg kell látnia és a jó vezetőnek pedig érzékeltetnie kell a felbukkanó természeti szépségeket. Érzéketlen, alvajáró turista az olyan, aki a természeti jelenségek nem ismerése folytán nem is tud azokban gyönyörködni. E tanfolyam céljaul tehát nem éppen csak a turavezetők kiképzését tüztük ki, hanem a kezdő turisták általános ismeretkörének kibővítését, a turista szellemi színvonal emelését is az igazi turista lelkelet szép tulajdonságainak meghatározásával és fejlesztésével. A hallgatók testületileg

megtekintették az Erdélyi Múzeum állattárát az EKE és a Múzeul Etnografic nép-rajzi gyűjteményeit. A tanfolyamra 48-an jelentkeztek s ezek közül az alábbi 32 rendez hallgatónak adtunk látogatási bizonyítványt: Bakos Ferenc, Czákel István, Ceisel János, Czigler Lajos, Gebefügi András, Gergely István, Gergely Jolán, György Erzsike, Györke Márton, Haray Béla, Iszlay József, Jeney József, Kiss Béla, Kiss Ilus, Kiss Rózsika, Kohn Endre, Kósa László, László Márton, Lászlóczky István, Marosán Sándor, Máthé József, Matejovics Antal, Návay Ákos, Orosz Klára, Pápay Zoltán, Parecek Bohumil, Sándor József, Székely József, Szilágyi Böske, Szilágyi Ica, Zsembera Nándor, Zsembera Rudolf.

A máramarosi osztály megalakulása. F. évi febr. 17-én tartotta meg alakuló ülését az E. K. E. máramarosi osztálya, a melyen egyesületünket Szolnok Gyula, gazdasági- és propaganda-szakosztályi alelnök képviselte, kinek jelentése szerint az ottani vidéki osztályunkban igen lelkes természetbarátokat nyertünk. A megválasztott tisztikar a következő: elnök: dr. Kiss Tibor orvos, alelnök: dr. Szöllösy Tibor ügyvéd, főtitkár: Kardif György mérnök, titkár: ifj. Szongoth György városi pénztárnok, pénztáros: Eble Sándor, jegyzők: Grad Tibor és Székely Ödön, ügyész: dr. Rózi Béla ügyvéd. Az alakulás 32 tag jelentkezésével történt meg s így az alapszabályok értelmében jogerős. Midőn kiemeljük, hogy egyetlen osztályunknak sincs olyan ideális gyönyörű turista területe, mint a máramarosi havasok, az Avas hegység Gutin, Nagy-Pietrosz és a radnai havasok között fekvő M.-Szigetnek, ezzel már önmagából következik, hogy vidéküknek a természettől adott ki-

váló szépsége és érdekessége az osztály tagjait a turistaság legintenzívebb ápolására kötelezi.

Új bérlő a bükki turistaházban. Mult évi május 2-án adtuk át Kunnerth Jakabnak a Bükkben levő menedékházunk bérletét s máris új bérlőről kellett gondoskodnunk, mert a régi, kelleténél hamarább megunta az erdei dicsőséget s visszavágyott a városi légkörbe. F. évi május 2-án délben dr. Tompa Kamil turistaházi gondnok, Orosz Endre főtitkár és Snjaric Franjo turistaházi ellenőr a régi bérlőtől leltár mellett átvette az épületet s annak ingó felszereléseit s ugyanakkor át is adta Kiss József új bérlőnek, a ki az átadási leltár aláírásával jogos és törvényes bérlője lett e menedékháznak. Nemcsak mi várjuk el, hanem a bérlőnek is azonos érdeke, hogy turistaházi látogatóink mind a pontos kiszolgálás, mind a szolid árak tekintetében meg legyenek elégedve az ő munkájával.

Tagsági igazolvány. Kérjük kiránduló tagjainkat, hogy a központi irodánkban és a vidéki osztályaink titkári hivatalainál kapható, több évre érvényes arcképes igazolványokat megszerezni el ne mulasszák, mert csak ezáltal kerülhetik ki az újabban ismét napirenden levő csendőri leigazoltatások kellemetlen következményeit.

Közlésre beérkezett kéziratok. Anyaghalmaz és helyszüke miatt szíves türelmet kérünk a megjelenésre váró alábbi cikkek szerzőitől: A turistaság fogalma és a turista lélek. A visegrádi vár. Uti naplóból. Március (vers). A bonchidai gem- és varju-falu. Nemzeti parkok. A Boli várhegy Hunyad megyében. Érdekes földi kutya előfordulás. Madár-megfigyelések.

FOTÓSZAKOSZTÁLY.

A fényképezési idény kezdete.

A nappalok meghosszabbodásával és a világitási viszonyok megjavulásával rendre mind előkerülnek — a pár év előtt még bizonyos tekintetben helytálló, de ma már teljesen helytelen felfogás miatt, — a téli hónapokban félre tett fényképezési készülékek. Hogy a fotógépek téli pihentetése miért helytelen, vagy helyes, erre majd annak idején vissza fogunk térni, most természetesen, mikor a várva-várt tavasz végre beköszöntött, örvendünk, hogy nem kell a télre gondolnunk. A ragyogó napsütés, a

csodásan tiszta levegő valósággal csábítja az amatőrt, hogy fényképezőgépet vigye magával a szabad természetbe.

A természet nyáron túl fényellentétdu tájjal szolgál, a mely nem mindig alkalmas művészi képek készítésére. A tavasz ennél sokkal hálásabb motívumokat nyújt. A fényellentétek kisebbek, és a színárnyalatokat is tompítva kapjuk, így színértékekben is helyesebb képet nyerünk. És mennyi hálás témával rendelkezik ez az évszak. A tavasz külső jellegét kifejező rügyező és virágzó fák éppen olyan szép és művészi motívu-

mot adnak, mint a mezőkön dolgozó szántó és vető emberek. A természetnek a sok, csodálatos szépsége a turistának, kinek a szabad természet az élete, mind rendelkezésére áll ezer és ezer felvételre váró témával. Nincs is talán még két olyan szórakozás, sport, vagy időtöltés, amelyek jobban összetartoznának, mint a turistaság és a fényképezés. Mert ez a két nemes szórakozás egymást nem csak kiegészíti, de majdnem egyik sem nélkülözheti a másikat. A turistának nélkülözhetetlen a fényképezés, mert hiszen azokat a szépségeket, amelyeknek megnézése végett kirándult és amiket látott és élvezett, a fénykép hűen örök időkre maradandóan megőrökíti részére, a tájképező fotóamatőrnek viszont nélkülözhetetlen a turistaság, mert ezzel kapcsolatban lesz csak alkalmá olyan témákhoz jutni, ugy minőségben, mint mennyiségben, a milyeneket e nélkül sohasem fog találni.

Valóban úgy kellene, hogy minden turista egyszersmind fotóamatőr is legyen. Bár ma már tény, hogy nincs olyan turista kiránduló társaság, amelynek tagjai között ne lenne egy pár fotóamatőr, a kik a kirándulás érdekesebb részleteiről felvételt készítenek, de mivel az izlések és igények is különbözők, az is bizonyos, hogy mindenkinek más a szép, más az érdekes, sőt még ugyanazon motivumot is mindenki másképpen látja, másképpen fogja fel, tehát maga részére a saját izlése szerint a felvételét is másképpen készíti.

Mivel tényleg sok fotóamatőr a téli hónapokra a fotógépet félreteszi, most, a fényképezés idényének kezdetén, mikor a készülékek előkerülnek, nem lesz felesleges

az a jótanácsunk, hogy mielőtt a fényképezőgépet használatba vennék, vizsgálják át és takarítsák ki. És pedig első sorban a bőrkihuzat belsejébe lerakódott port távolítsák el egy puha nagy ecsettel. Ezt legkönnyebben úgy lehet végrehajtani, ha a gépet a legnagyobb hosszúra húzzuk ki. Ha lemezes gépről van szó a kazettákat is ki kell egy ecset segítségével a portól tisztítani. Az objektivet egy kimosott lenvászonnal töröljük meg óvatosan. Ha por van a lencséken, akkor előbb egy puha ecsettel távolítsuk el a port s csak azután töröljük meg a lenvászonnal a lencséket. Vizsgáljuk át a pillantazárt, a beállító fogaskerekeket s a többi alkatrészeket. Ha rendben van minden, indulhatunk ki fényképezni.

Ha ragyogóan süt a nap, szép képet készíthetünk, ha nehéz felhők úsznak az égen, még szebbet.

Ne felejtjük el a németek szállóigéjét: Annak, a ki fényképez, többet nyújt az élet.

Dr. Ejszaky Udón

Nagy fotó-verseny Marosvásárhelyen.

Az E. K. E. Maroszséki Osztálya f. év június első napjaiban nagy amatőr fotó-versenyt és kiállítást rendez. A verseny három csoportban lesz lebonyolítva: I. csoport: Művészfelvételek; II. Haladottabb amatőrök; III. Kezdő amatőrök részére. A kiállításon azonban versenyen kívül is részt vehetnek az amatőrök. Minden csoport három első helyezettjét díjazza. Részletes tájékoztatót választékosan beküldése esetén készsággal küld az E. K. E. maroszséki osztályának Elnöksége. (Tárgu-Mureş, Str. Coşaliniceanu No. 13. I.)

VEGYES.

„Bihar“ Turista Club. F. évi febr. 1-i dátummal vesszük a hirt, hogy a turista cél legideálisabb szolgálata érdekében az összes nagyváradai turista alakulatok a „Bihar“ Turista Club keretében, egy táborba tömörültek. Midőn örömmel tudomásul vesszük az eddigi szétforgácsolt erők egyesülését, a közös turista célok elérése érdekében szerencsét és kitartást kívánunk a „Bihar“ Turista Club tisztikarának és minden működő tagjának.

Gy. Adorján Róbert † F. évi február hó 24-én gypárvjelvényes zászló alatt kísértük el utolsó útjára Gy. Adorján L. Róbertet, a „Cipi báró“ néven álatlanosan ismert régi vidám turistánkat és választmányi tagot, ki a napjainkat jellemző szomorú sors

által megtörve önmaga oltotta ki életét. A mindekítő elhagyatva élt szerény, udvarias, szolgálatkész, csendes és becsületes Cipi báró eltemetéséről az EKE Gyopár turistái gondoskodtak. Ott a házsongárdi temető napfényes tetején nyugodjék békeségben.

Múzeumi hírek. A múlt év őszén dr. Viski Károly, a Magyar Nemz. Múz. Néprajzi Osztályának ig. öre a régi szarvasagancs lóportartókról irandó monográfiája érdekében a Kárpát-Múzeum collectióját is lefényképezte és tanulmányozta, mely Romániának leggazdagabb ilyenmü gyűjteménye.

A Kárpát-Múzeum vasárnap délután kiállításával nyitva van minden nap délelőtt 9—1 és délután 3—5 óra között, mely idő-

ben látogatók megtekinthetik úgy a táj- és néprajzi, valamint az 1848—49-iki szabadságharci ereklyemúzeum gyűjteményét is. Az iskolák tanulóinak a tanárok vezetése melletti csoportos látogatása minden kedden és csütörtökön ingyenes, más napokon gyer-

mekék 5, felnőttek 10 lejt fizetnek.

Tagjaink figyelmét felhívjuk a Kárpát-Múzeum gyűjteményeinek látogatására, a melyek a f. évi tagsági jegy felmutatása el- lenében naponként ingyen tekinthetők meg.

Meteorológiai megfigyelési táblázatok.

Megfigyelési hely: Cluj—Kolozsvár, egy 335.834 tenger magas pontja, reggel 7^h

1932 JANUÁR							1932 FEBRUÁR												
Nap	Légsúlymérő állás		Hőmérséklet C°		Levegő nedvesség	Fellegek eloszlása tízedekekben	Szélirány és erősség	Csapadék mennyiség		Nap	Légsúlymérő állás		Hőmérséklet C°		Levegő nedvesség	Fellegek eloszlása tízedekekben	Szélirány és erősség	Csapadék mennyiség	
	Maximum	Minimum	Maximum	Minimum				Eső mm.	Hó cm.		Maximum	Minimum	Eső mm.	Hó cm.					
1 725	+1	-4 ^o	100	10	É	—	6	7	1 736.2	0	-6	86	4	E, ENy	—	—	—	0.5	
2 720	-2	-10	100	10	É, ENy	—	—	15	2 730.1	0	-10	87	4	E, ENy	—	—	—	1	
3 723	-3	-17	99.9	10	E1	—	—	5	3 719.9	0	-8	89	8	E7	—	—	—	7	
4 718	-2	-8	100	10	E8	—	—	7	4 720.5	-3	-8	92	10	E1	—	—	—	—	
5 728	-2	-10	99.8	8	E1-EK2	—	—	—	5 730.4	-1	-10	94	9	E9	—	—	—	3	
6 725	-1	-10	99.7	8	D	—	—	—	6 740.2	-9	-17	96	7	E7	—	—	—	—	
7 721	-2	-10	96.5	5	D1	—	—	—	7 738.4	-7	-16	96	7	ENy4	—	—	—	—	
8 720	+3	0	99.9	6	D	—	—	—	8 730.2	-6	-14	96	7	ENy2	—	—	—	—	
9 720	+3	0	100	5	D	—	—	—	9 727.1	-5	-9	96	8	ENy	—	—	—	1	
10 723	+4	0	100	5	ENy2	—	—	—	10 726.3	-7	-14	99	10	E3, Ny3	—	—	—	—	
11 726	-1	-11	96	4	E3	—	—	—	11 720.2	-6	-11	100	10	E, ENy	—	—	—	15	
12 729	-3	-12	95.5	3	E2	—	—	—	12 719.3	-7	-12	100	10	ENy2	—	—	—	15	
13 735	-5	-13	95	1	E2	—	—	—	13 720.5	-1	-16	100	3	E2	—	—	—	—	
14 739	-6	-12.5	94.5	2	E3	—	—	—	14 726.6	-10	-23	100	8	E, ENy	—	—	—	—	
15 740.5	-3	-13	91	3	E2	—	—	—	15 731.7	-10.5	-24	98	6	E, EK	—	—	—	—	
16 740.6	-5	-12.5	88	7	E, DK	—	—	—	16 736	-7	-17	96	10	E, EK	—	—	—	3	
17 740.5	-5	-12	85	7	ENy2	—	—	—	17 739.6	-8	-15	91	7	EK, DK	—	—	—	—	
18 740	-7	-14	84	8	Ny3	—	—	—	18 731.2	-6	-19	89	0	E	—	—	—	—	
19 740.7	-7	-12	83	9	EK3	—	—	—	19 734.5	-9	-21	85	0	E	—	—	—	—	
20 740.8	-8	-13	81	9	DK2	—	—	—	20 731.5	-12	-25	82	0	E	—	—	—	—	
21 740.8	-8	-13	82	9	DK2	—	—	—	21 730	0	-14	80	8	E7	—	—	—	3	
22 740.7	-7	-12	82	5	DK2	—	—	—	22 729	-5.5	-14	80	10	ENy, E	—	—	—	—	
23 740.7	-7	-12	82	7	DK2	—	—	—	23 725	-3	-10	81	10	K2	—	—	—	—	
24 740.7	-6	-10	83	8	DK2	—	—	—	24 725	-1	-10	70	10	DK1	—	—	—	6	
25 740.7	-7	-11	84	8	EK1	—	—	—	25 725	-4	0	72	10	K1	—	—	—	10	
26 740	-9	-14	85	7	E2	—	—	—	26 725	-10	+1	76	5	DK1	—	—	—	—	
27 740	-5	-9	84	10	E, EK	—	—	—	27 726	-1	-14	70	10	E, EK	—	—	—	—	
28 740.4	-6	-9	84.5	7	E, EK	—	—	—	28 726	0	-13.5	70	8	E, EK	—	—	—	4	
29 740.2	-1	-5	85	8	EK, Ny	—	—	—	29 724	0	-14	70	6	ENy	—	—	—	—	
30 740.1	-4	-6	85	8	Ny2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31 740	0	-6	84	5	DNy	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Közlő: SNJARIC FRANJO E. K. E. könyvtáros.

Kolozsvár környéki turista-lexikon.

A K Ö Z S É G	Kolozs	Korpad	Apahida	Nemes-Zsuk
Román neve Távolsága Kolozsvártól Vasúti állomása Posta, telefon Távíró hivatal Gyógyszertár, orvos Lakóinak száma Templomai Tengerszín feletti magasság Kilátó pontjai	Cojocna 22-5 Km. Helyben Helyben Helyben Helyben 3767 R. C., Gr. C., Gr. kel., Ref., Uniót. 325 m. a fürdőnél Sejmék 461 m., Biboros 468 m.	Corpadea 22-3 Km. Apahida vagy Kara Apahida Apahida Apahida és Kolozs 698 Gr. C. 380 m. Faja ciatini 431 m. Faja Petrii 460 m.	Apahida 14 Km. Helyben Helyben Helyben Helyben 1363 Gr. C., Gr. kel., Izr. 303 m. Faja merezis 398 m. Paduritia 382 m.	lucul nobil 19 Km. Apahida és Alsó-Zsuk Apahida Apahida Apahida 691 Gr. C. 293 m. Szép kilátás az országhút melletti 413 m. magas Podás hegyről
Volt birtokosai	Az erd. káptalan, Magy. kir. Államkincstár 1225 h. Duha Imre 107 h. Ko- lozs város 406 h. Kol. róm. kath. eklezsia 142 h. Uniót. ekl. 183 h. Zá- bulik Sándor 602 h. M. kir. Államv. 149 hold.	Berde Mózes 385 h. Csiki Sámuel 631 h. Ferenczi József 324 h. Ferenczi László. — Reitegi Gyu- láné 157 h. Gaál Péter.	Kolozsmonostori bencés apátság, Gombás, Bank, Kabós és Ombozy nem- zetség, Kolozsvár város, Bogdánffy Gábor 219 h. Br. Kemény Domokos 95 h. Br. Kemény Gézáné 428 h. Reiteghi Katalin 113 h. Reiteghi Miklós 350 ft.	Suki család, majd a kö- lozsvári és beszercei Domonkosoké. Br. Pet- richevich Horváth Kál- mán 683 h. Nemes-Zsuk község 313 h.
Bánya, fürdő, ásvány viz, tő, kastély, régi rom.	Tuffa b. sósütődő, sós- kút, római és középkori soaknák. Ostelep a Hegy- csuk platon. Szt. Imre herceg templom helye. Szt.-Katalin tő, régi ha- lastavak. Topler kastély.	Dacituffa bánya, kőkori telep a Csunguj-tetőn.	Római dacituffa b. Dar- vas tő. 3 őstelep, bronz- kori temető, La Tene sir- mező, római vicus, nép- vándorláskori aranyelet, Ref. templom eltemetve, Reiteghi családok udvar- háza, Bogdánfi-kuria. 2 vashid a Szamoson.	Árvizektől gyakran látó- gatótt régi halászfalu. A Holomb nevű domb alatt római épület. Régen szí- gonyos halászat helye.

ERDÉLYI BANK ÉS

T

AKARÉKPÉNZTÁR R.-T. CLUJ

Saját tőkék: 118,000.000 lei.

FIÓKOK:

Arad, Braşov, Oradea, Satu-Mare, Sibiu, Timişoara, Tg.-Mureş.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONCORDIA
NYOMDA

ELLENZÉK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Könyvnyomdal munkák: Heti, havi folyóiratok, napi- és hetilapok, rovatos ivenk, meghívók, eljegyzési kártyák, Tézák, Iztésés és pontos elkészítését jutányos áron vállalja.

Továbbá: A legróvidebb idő alatt készít elsőrangú kivitelű névjegyeket, szóró-cédulákat, plakátokat és minden más nyomdal munkákat. Győződjön meg olcsó árainkról!!

CLUJ

**STRADA UNIVERSITĂŢII No. 8.
(VOLT EGYETEM-UTCA 8. SZ)**

TYPOGR. CONCORDIA-NYOMDA NYOMÁSA CLUJ-KOLOZSVÁR Str. Universităţii 8.